

Културен туризъм

Културно-познавателния туризъм разкрива тайните на историята и бита на дадена страна. България има много привлекателни кътчета, разкриващи богатството на българската народност. Практически включва същите елементи като екотуризма, но акцентът е поставен върху обектите и елементите на културно-историческото наследство. Една обиколка на нашата страна дава възможност на туристите да се докоснат до автентичния български фолклор, бит и традиции. Освен посещението на архитектурни забележителности може да се включи и подходяща анимационна програма, която да позволи на гостите по-лесно да вникнат в душевността на българите и да се почувстват част от нашата толкова богата духовно нация. Тази екскурзия е атрактивна както за чужденци, така и за българи.

За любителите на изкуствата страната предлага богат културен календар и възможност за посещение на престижни международни фестивали в областта на театъра, киното, операта, балета, изобразителното изкуство, концерти на световноизвестни музиканти, оркестри и формации, различни изложби и т.н.

Особен интерес представлява и един нов синтетичен вид културно наследство - "културния маршрут", който може да обедини тематично, около една историческа ос, всички посочени по-горе видове културно наследство в цялостни системи. Те могат да се развиват на различни нива: локално (например пътят на Ботевата чета), национално (например националната мрежа от антични и средновековни пътища и ценности), регионално-трансгранично (например Балканските пътища на православното монашество) и др.

Всички посочени видове културно наследство, в разширеното съдържание на това понятие, са сериозна предпоставка за разработването на разнообразни и специфични туристически продукти, както на национално, така и на местно равнище, които могат да се предлагат през цялата година. Те са обект на друга специфична форма на туризъм – културен туризъм, който може да бъде дефиниран като отговорно пътуване, мотивирано от културноисторическото наследство и многообразието на живата култура. Той също, както и екотуризма, се стреми да постигне резултат на устойчиво развитие, като не само използва, но и опазва своя културноисторически ресурс.

В последните години културният туризъм се развива като една от най-успешните индустрии в различни страни по света. База за неговото утвърждаване е преди всичко потенциалът на културноисторическото наследство (материално и нематериално), което се възприема като един от стратегическите източници за общото социално-икономическо развитие на отделни райони. Според международни статистически изследвания, културата е един от основните мотивиращи фактори за туристически пътувания в света. Хоби туризъм - Строго специализирана форма на туризъм, предимно културен, предлагаща възможности за изучаване и практикуване на отделни елементи на културно-историческото наследство – занаяти, фолклор, традиционна кухня и пр. Също дава възможност за комбинирано използване на културните и природни ресурси.

Тук е важно да се подчертае ролята на културните маршрути, като основна инфраструктура на културния туризъм на всички нива. Вече е в процес на формиране Европейската мрежа на културните маршрути, като обект на приоритетна програма на Съвета на Европа и на Европейския институт за културни маршрути. Една стратегическа цел е приобщаването към тази мрежа на българските природни и културноисторически ценности.

В течение на хилядолетната ѝ история през земите на България са преминали различни племена и народи, белязали със своя щрих портрета на националната ѝ културна идентичност. На територията на страната са открити близо 40 хиляди паметника на културата от различни епохи, а около 5 милиона културни ценности, датиращи от зората на човечеството до наши дни, красят залите на около 230 музея. Не случайно все повече гости от ЕС, САЩ и Далечния Изток, пристигат в България, за да опознаят културно-историческите паметници на една от най-древните държави на Стария континент. Допреди няколко години България все още се възприемаше предимно като дестинация за масов туризъм, заради чудесните си и сравнително евтини черноморски и планински курорти. Същевременно, поради липса на информация и неефективна реклама, много често чуждестранните гости си тръгваха от страната без да са опознали поне частица от невероятното ѝ културно-историческо наследство. С приближаването на датата на присъединяването ни към ЕС – 1 януари 2007 г., интересът към българите, към нашата история, традиции и фолклор, значително нарасна. Туроператорите, които доскоро предлагаха еднотипни туристически пакети, насочени към стационарна почивка в съответния хотелски комплекс, започнаха да разнообразяват офертите си за запомняща се ваканция в България. Посещение на сгушени сред планинските склонове старинни манастири и църкви, гостуване на етнографски селища със запазена архитектура от преди повече от 200 години, разглеждане на останки от средновековни крепости и базилики, опознаване на тракийското наследство по нашите земи и други предложения за т. нар. познавателен туризъм изкушават по-любознателните ни гости. Чуждестранните туристи проявяват интерес към паметниците на културата, закриляни от ЮНЕСКО, сред които се открояват тракийската гробница от III в. пр. н. ера край с.

Свещари и уникалната Казанлъшка тракийска гробница от IV-III в. пр. н. ера. Според Боян Манев от столичната специализирана агенция “Съншайнтурс”, покрай последните открития на древни гробници и златни съкровища по нашите земи, интересът към най-ранната ни история значително се е засилил. “Специализираната публика се насочва към най-новите разкрития на тракийската и византийската култура у нас - твърди г-н Манев. - Хората посещават древното скално светилище Перперикон в Родопите, новообновената музейна сбирка на златните съкровища, открити в Долината на тракийските царе в Казанлък и пр. В Националния исторически музей и Националния археологически музей в София са изложени безценни реликви от древността, открити наскоро по нашите земи. Посетителите разглеждат част от находките от откритото през 2005 г. погребение на тракийски владетел край ямболското с. Златиница, както и златните предмети, открити това лято в тракийска могила от III в. край черноморското село Синеморец. Любопитство буди изложеният в казанлъшкия исторически музей проект на ЕС за възстановяване на тракийската столица Севтополис, чиито останки в момента са разпилени на дъното на язовир Копринка. След като част от водата на язовира бъде изпомпана, градът ще бъде реставриран и превърнат в музей на открито – нещо грандиозно, което никъде не е правено досега! Привлекателни за любознателните ни гости са и следите от средновековната култура, както и византийското наследство, което е представено в цялото му многообразие по нашите земи.”

Гостите от чужбина се включват в различните обиколни маршрути за посещение на културно-историческите паметници. Голям интерес предизвикват старинните ни селища и етнографски центрове, които не са изгубили колоритния си облик от средата на XIX век. Трявна, Дряново, Ичера, Жеравна, Ковачевица, Долен и други възрожденски градчета и разпръснати сред дебрите на планината селища посрещат гости от чужбина. Някои туристи с готовност се включват в организираните курсове по дърворезбарство, тъкачество и други съхранени до днес занаяти. Нестихващ възторг буди и колоритният български фолклор. Фолклорни фестивали, възстановки на местни обичаи, кукерски шествия и други атракции обогатяват представите им за България, нейната история и традиции. Според Боян Манев най-много туристи по линия на културния туризъм пристигат от държавите членки на ЕС. “Европейците, които са по-добре запознати с историята на Стария континент, пристигат тук, за да научат нещо повече за една страна, дала своя значителен принос в развитието на европейската цивилизация”, каза той и добави:

“Пристигат предимно гости от Великобритания, Италия, Испания и Франция. Посрещаме и много гости от Япония, Корея, а напоследък и от Китай. Впрочем туристите от Далечния Изток започнаха вече да проявяват голям интерес към културата на България. Прави впечатление, че значими събития от спортен, културен, дори от политически характер, каквото е примерно предстоящото ни присъединяване към ЕС, привличат вниманието на хората към България.”

Екотуризмът и културният туризъм имат свои специфични области на приложение в среди, богати на природно или на културно наследство. Но в определени случаи те имат общо поле на действие – в интегралните територии, които едновременно притежават биологично разнообразие и ценно културноисторическо наследство. Синтезът на природно и културно наследство е значим български феномен.

България е една от най-старите европейски държави. Държава с 13-вековна история! Разположена на кръстопът на култури и цивилизации, тя има богато културно наследство - над 40 000 исторически паметници, 36 културни резервата, 160 манастира, 330 музея и галерии. Древните обитатели на нашите земи са ни завещали в наследство многобройни паметници от различни исторически епохи: праисторически находки, тракийски гробници, обекти от гръцката епоха, римски крепости, исторически паметници и архитектурни забележителности.

На територията на страната ни стотици обекти са обявени за културни паметници с национално, регионално и местно значение. Седем от тях са признати за уникални, безценно притежание не само на България, а на цялото човечество. Те са включени в Списъка на ЮНЕСКО за културно и природно наследство. Това са Казанлъшката гробница, Свещарската гробница, Боянската църква, Мадарският конник, Скалните църкви при село Иваново, Старият Несебър, Рилският манастир. Не са малки достойнствата и на другите национални паметници, непознати за света. Те съперничат по уникалност с културното наследство на Древна Гърция, Византия и средновековна Европа. Интерес представляват живописните къщи и улички на Стария Пловдив; античния и средновековен култов център "Перперикон"; Долината на тракийските царе - комплекс от тракийски гробници край Казанлък; историко-археологическия резерват "Сборяново", съчетал забележителни паметници от няколко епохи и религии; тракийският култов център "Старосел"; средновековната църква "Свети 40 мъченици" във Велико Търново и мн. др.